

Nader onderzoek ecologie

Herinrichting Schalkwijker Buitenwaard

Opdrachtgever: K3Delta

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
WAB007585.RAPNO.01

KvK
30152124

Telefoon
088-9102000

Versie
2

Postadres
Ringwade 41, 3439 LM
Nieuwegein

Internet
lievense.com

Datum
27 november 2020

Colofon

Rapporthistorie

versie 2 27 november 2020 definitief
versie 1 14 juli 2020 concept

Contactgegevens

M. Gehem
06 22770988
MGehem@Lieveense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
WAB007585.RAPNO.01	2	definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem/ K. Maes	Senior ecoloog	02-07-2020	
Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
T. Zeegers	Senior ecoloog	06-07-2020	
Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
M. Springer	Projectleider	08-07-2020	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Wettelijk kader	5
3	Plangebied	6
3.1	Huidige situatie	6
3.2	Planvoornemen en geplande ingrepen	7
4	Onderzoeksopzet en methode	9
4.1	Afbakening opzet	9
4.2	Onderzoeksopzet	9
4.2.1	Amfibieën	10
4.2.2	Boommarter, jaarrond beschermde nesten en vleermuizen	10
4.2.3	Ringslang	11
5	Resultaten	12
5.1	Resultaten nader onderzoek	12
5.1.1	Amfibieën	12
5.1.2	Boommarter, jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en ringslang	12
5.2	Overige soorten	15
6	Effectenbeoordeling en vervolgtraject	16
6.1	Effectenbeoordeling	16
6.2	Vervolgtraject	18
6.3	Geldigheid onderzoeksgegevens	18
	Overzicht bijlagen	19
	Literatuur	20
	Wetgeving en beleid	21
	Kaart regionale ligging	26
	Beeldmateriaal	27

1 Inleiding

In opdracht van K3Delta heeft Lieveense Milieu B.V. een nader onderzoek ecologie uitgevoerd voor de Schalkwijker Buitenwaard, gelegen tussen Schalkwijk en Den Oord. De aanleiding voor dit nader onderzoek zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan ecologie ten behoeve van de voorgenomen natuurontwikkeling en rivierverruiming door kleiwinning. Dit initiatief van Staatsbosbeheer en K3Delta omvat op hoofdlijnen het verlagen van de uiterwaard en het graven van een nevengeul, zodat de rivier weer ruimte krijgt en zo kan bijdragen aan een rijkere natuur en hogere belevingswaarde. Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het plangebied in potentie geschikt is als leefgebied voor beschermde amfibieën, boommarter, ringslang, vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen. Deze soorten kunnen mogelijke schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen planontwikkeling op de locatie. Vanuit de quickscan is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar het gebruik van het plangebied door deze soorten. In deze rapportage is ingegaan op de onderzoeksresultaten van het nader onderzoek.

Het doel van dit nader onderzoek is vast te stellen of de betreffende ontheffingsplichtige soorten daadwerkelijk voorkomen (met bijbehorende functie(s) in het plangebied) en/of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb; bijlage 1). In geval van te verwachten knelpunten tussen de soort en planontwikkeling, is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn en welke mitigerende (verzachtende maatregelen) en/of compenserende maatregelen van toepassing zijn. Op basis van dit nader onderzoek kan, indien nodig, een ontheffing worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, in dit geval de Provincie Utrecht.

Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn en wanneer het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Indien tijdens dit nader onderzoek geen ontheffingsplichtige soorten in het plangebied zijn aangetroffen, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade ondervinden van de geplande ingrepen, blijven te allen tijde de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

Lieveense Milieu B.V. is door Kiwa gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lieveense Milieu B.V. zijn voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lieveense lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Lieveense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde activiteitenplan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van K3Delta en is haar eigendom.

2 Wettelijk kader

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

- artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten
- artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I.
- artikel 3.10: Andere (nationale) soorten

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In tabel 2.1 zijn de verboden per beschermingsregime opgenomen en in bijlage 1 staat dit nader toegelicht.

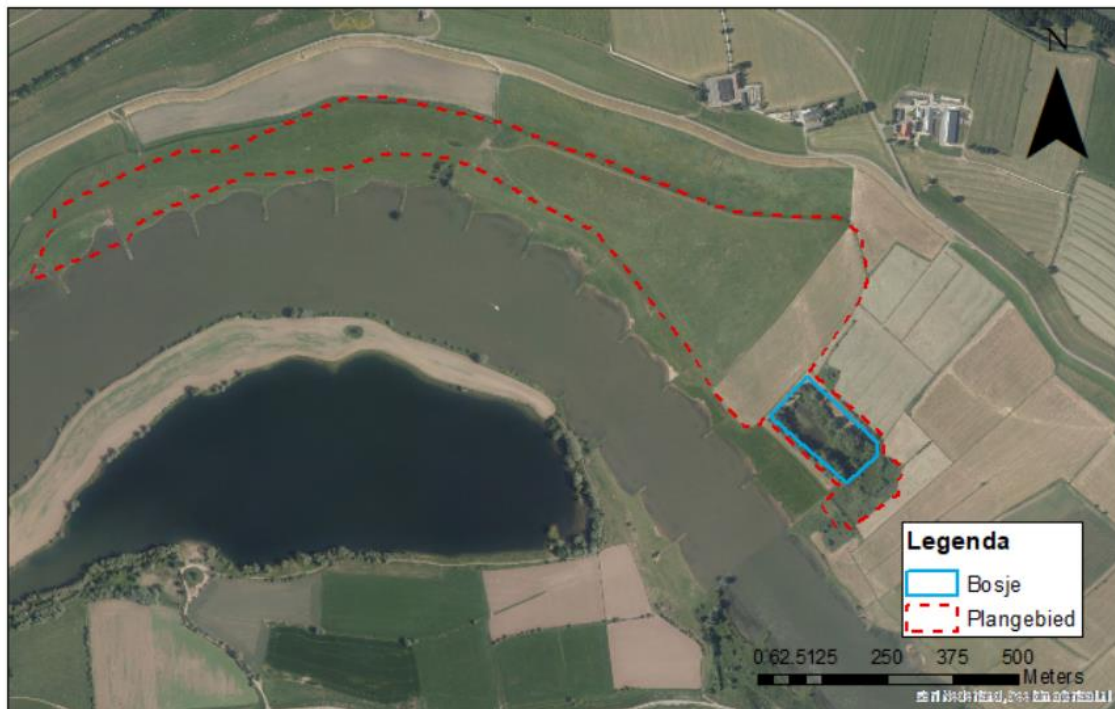
Tabel 2.1: Verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel	Verboden
VRL- soorten	3.1	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten/eieren</i> <i>Lid 3. Wegnemen van nesten</i> <i>Lid 4. Eieren rapen/onder zich hebben</i> <i>Lid 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de SVI)</i>
HRL-soorten, soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk verstoren</i> <i>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</i> <i>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</i> <i>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten</i>
Andere beschermde soorten	3.10	<i>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel A)</i> <i>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel A)</i> <i>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel B)</i>

3 Plangebied

3.1 Huidige situatie

De Schalkwijker Buitenwaard is gelegen aan de noordoever van de Lek in de provincie Utrecht en omvat de percelen van Staatsbosbeheer in het (noord)westelijke deel van de Schalkwijker Buitenwaard, tussen rivierkilometer (934.260) 935.360 en 937.550 (zie figuur 3.1 en bijlage 2 voor de regionale ligging). Het plangebied heeft inclusief bestaande natuur een oppervlakte van bijna 74 ha. Het te verwachten af te graven oppervlak beslaat ongeveer 45 ha (zie ook figuur 3.6). De Schalkwijker Buitenwaard bestaat voor het grootste deel uit (relatief) soortenarme graslanden en een deel bestaat uit akkerland. Rondom de grote plas (figuur 3.2) staan bomen en is riet en ruigte aanwezig (hierna de benaming 'bosje'; zie figuur 3.1). Tevens zijn er een aantal sloten en een tweede poel aanwezig in het gebied (figuur 3.3. t/m 3.5). In het zuiden grenst het gebied aan de zomerkade, die de uiterwaard scheidt van de rivier de Lek. De noordgrens is in overleg met het waterschap bepaald (en behoudt ruimte voor toekomstige dijkversterking). In het westen wordt het gebied begrensd door de afrit naar de Heulse Waard. De oostgrens is bepaald door de eigendomsgrenzen (kadastrale grenzen) en ligt deels op een bestaande dwarskade. In bijlage 3 is een impressie van het plangebied te vinden.

Figuur 3.1: Situering van het plangebied (rood gestippelde lijn) met daarin aangegeven het zogenoemde bosje (blauw omlijnd) waarin de grote plas is gelegen.

Figuur 3.2: Poel oostzijde plangebied

Figuur 3.3: Watergang zuidwestzijde plangebied

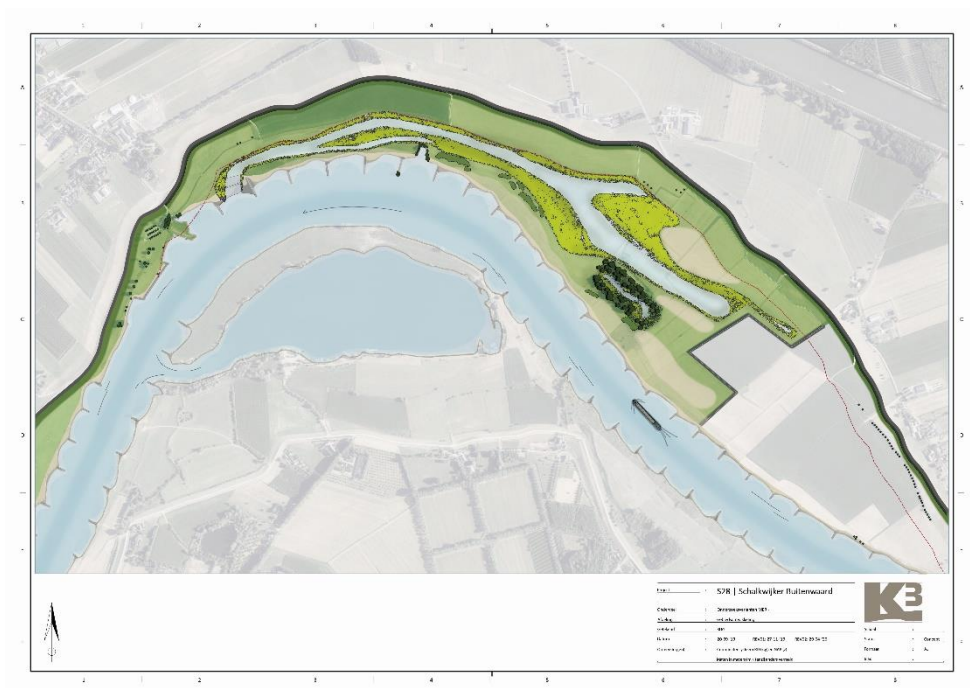
Figuur 3.4: Poel midden plangebied

Figuur 3.5: watergang westzijde plangebied

3.2 Planvoornemen en geplande ingrepen

De geplande ontwikkelingen omvatten het verlagen van de uiterwaard en het graven van een nevengeul, waardoor riviergebonden processen (stroming, erosie en sedimentatie) weer plaats kunnen vinden en zich riviernatuur kan ontwikkelen (Hijlkema, 2018). Hierdoor ontstaat ruimte voor moerasontwikkeling en ontwikkeling van (droog) stroomdalgrasland en zachthoutoibos. Het plan bevindt zich in de afronding van de ontwerp- en onderzoeksfase. Het voorlopig ontwerp is in figuur 3.6 weergegeven.

Figuur 3.6: Voorlopig ontwerp herinrichting Schalkwijker Buitenwaard.

4 Onderzoeksopzet en methode

4.1 Afbakening opzet

Het nader onderzoek betreft een inventarisatie naar de aanwezigheid van beschermde amfibieën (heikikker en poelkikker), boommarter, ringslang, vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen en vleermuizen.

4.2 Onderzoeksopzet

Op basis van de quickscan ecologie is vastgesteld dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor beschermde amfibieën (heikikker en poelkikker), boommarter, ringslang, vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen en vleermuizen. Voor boommarter, ringslang, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats en vleermuizen is een veldbezoek uitgevoerd voor het maken van een nadere inschatting naar verblijfplaatsen. Omdat de opdrachtgever de onder de Flora- en faunawet goedgekeurde (en nog geldige) gedragscode “Zorgvuldig winnen” van de Federatie van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën FODI (2016) gebruikt, is geen volledige protocollair nader onderzoek uitgevoerd voor deze soorten. Voor heikikker en poelkikker is een volledig protocollair onderzoek uitgevoerd conform de kennisdocumenten en protocollen van BIJ12 en NGB¹. Alle onderzoeken zijn uitgevoerd onder de juiste omstandigheden conform de eisen uit de goedgekeurde protocollen (zie tabel 4.1 en 4.2), de gegevens voldoen daarmee aan de normen die het bevoegd gezag hieraan stelt.

Tabel 4.1: Overzicht onderzoeksperioden

Soort	Onderzoeksperiode											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Heikikker												
Poelkikker												
Boommarter ²												
Ringslang												
Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats ¹												
Vleermuizen ¹												
	Suboptimale onderzoeksperiode											
	Optimale onderzoeksperiode											
	Niet geschikte voor onderzoek											

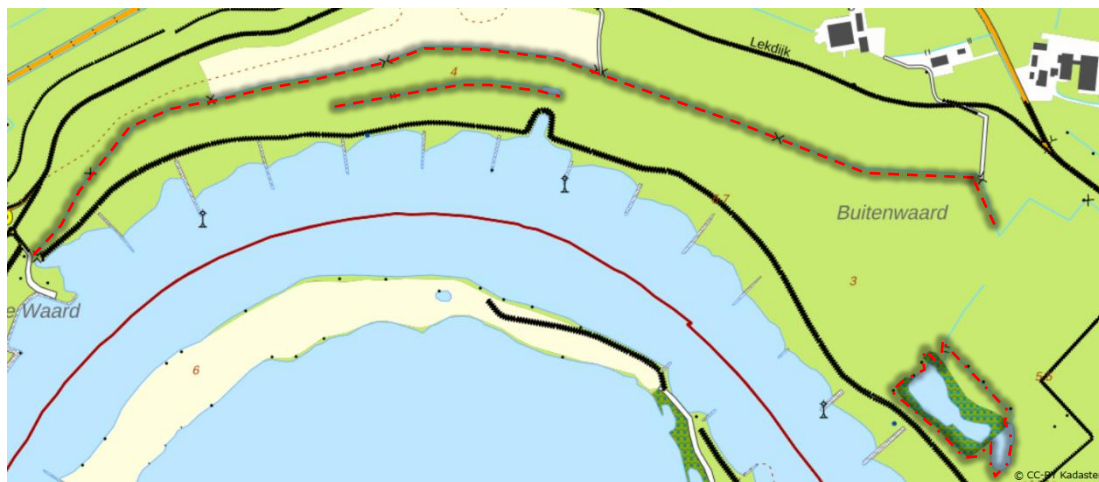
¹ Netwerk Groene Bureaus

² Bladvrije periode

4.2.1 Amfibieën

Heikikker

Conform het Kennisdocument BIJ12 (2017a) is de inventarisatie uitgevoerd op basis van kooractiviteit. Door de grote van het gebied en de afstand tussen de geschikte wateren is dit onderzoek uitgevoerd met twee personen. De inventarisatie naar kooractiviteit is uitgevoerd op zwoele avonden in de periode van eind februari tot en met begin april. De uitvoeringsmomenten zijn opgenomen in tabel 4.2. Ten tijde van het veldbezoek uitgevoerd voor de quickscan ecologie op 21 augustus 2019 stond de watergang ten noordwesten van het plangebied volledig droog. Deze was tijdens de veldbezoeken voor het nader onderzoek wel waterafvoerend en is daarom meegenomen in het nader onderzoek. In figuur 4.1 zijn de onderzochte waterlichamen weergegeven. Het centraal gelegen waterlichaam mondt aan de oostzijde uit in een poel (zie tevens figuur 3.4).

Figuur 4.1: Onderzochte waterlichamen tijdens het amfibieënonderzoek.

Poelkikker

Het onderzoek naar poelkikkers is uitgevoerd conform de methodes zoals omschreven in het kennisdocument poelkikker (2017b) en bestaat uit het inventariseren op basis van kooractiviteit. De meest geschikte maanden hiervoor zijn mei en juni, de uitvoeringsmomenten zijn opgenomen in tabel 4.1. Vooral 's avonds, als het niet te koud is, vindt in die maanden kooractiviteit plaats, maar ook overdag op warme, zonnige dagen. Heel goede dagen zijn dagen met regen en temperaturen vanaf 10 à 12 graden Celsius na een periode van droogte. Het geluid is over grote afstanden te horen. Aangenomen kan worden dat de avonden waarop bastaardkikkers gehoord worden ook geschikt zijn voor het inventariseren van poelkikkers. Gezien de grootte van het plangebied en de afstand tussen de waterlichamen is dit onderzoek door twee personen uitgevoerd. Het onderzochte gebied is gelijk aan dat van heikikker (zie figuur 4.1).

4.2.2 Boommarter, jaarrond beschermde nesten en vleermuizen

Voor het maken van een nadere inschatting naar deze soort(groepen) is gebruikt gemaakt van de Kennisdocumenten van BIJ12 (2017c), Handleiding boommarters inventariseren (Achterberg, 2007) en het Vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het veldbezoek is het bosje

rondom de plas onderzocht op sporen en verblijfplaatsen. De bomen in het plangebied zijn onderzocht op de aanwezigheid van nesten en holtes (dit betreft het bosje rondom de plas én de bomen langs de Lek). Indien holtes werden aangetroffen zijn deze direct geïnspecteerd met een endoscoop (zover dit mogelijk was) om te beoordelen of de holtes geschikt, dan wel in gebruik zijn. Een deel van de holtes zat te hoog om veilig te kunnen inspecteren, deze holtes zijn enkel op de buitenzijde beoordeeld. Het veldonderzoek is uitgevoerd voordat de bomen volledig in het blad stonden.

4.2.3 Ringslang

Het onderzoek naar ringslang is uitgevoerd door middel van het zoeken naar plekken waar eieren gelegd worden (o.a. riet, mesthopen, broeihopen). Volgens het Soorteninventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017) is voor het eenmalig zoeken naar eiafzetplaatsen de periode oktober of maart voldoende om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Dit veldonderzoek is gecombineerd met de veldcheck voor boommarter, jaarrond beschermde nesten en vleermuizen.

Tabel 4.1: Data veldbezoeken waarbij H=Heikikker bezoek en P=Poelkikker bezoek

Datum	Methodie	Temp.	Wind	Moment van de dag	Bewolking/ neerslag	Aantal ecologen
04-03-2020	Inventarisatie holtes/nesten	8°C	3 Bft WZW	Middag	Zonnig en droog	1
19-3-2020	Kooractiviteit H1	13°C	3 Bft ZW	Avond	Bewolkt en droog	2
25-3-2020	Kooractiviteit H2	12°C	3 Bft O	Namiddag	Zonnig en droog	2
7-4-2020	Kooractiviteit H3	16°C	2Bft ONO	Avond	Helder en droog	2
4-06-2020	Kooractiviteit P1	10°C	2 Bft NW	Avond	Half bewolkt en droog	2
24-06-2020	Kooractiviteit P2	23°C	3 Bft O	Avond	Helder en droog	2

5 Resultaten

5.1 Resultaten nader onderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn geen heikikkers vastgesteld, wel is de aanwezigheid van een paartje buizerds en de poelkikker vastgesteld. Daarnaast maakt het plangebied mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van boommarter en kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen niet worden uitgesloten. De ringslang wordt uitgesloten. Hieronder volgen de resultaten per soort(groep).

5.1.1 Amfibieën

Heikikker

Tijdens het onderzoek naar heikikker zijn eiklumpen van bruine kikker en eiersnoeren van gewone pad aangetroffen. Eiklumpen of kooractiviteit van heikikker is niet vastgesteld. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan het voorkomen van heikikker worden uitgesloten.

Poelkikker

Tijdens het uitgevoerde onderzoek naar poelkikker is kooractiviteit vastgesteld in de dichte begroeiing van de grote plas aan de oostzijde en in de westelijke helft van de watergang die dwars door het plangebied loopt (zie figuur 4.1). Het was door de dichte vegetatie niet mogelijk exemplaren te vangen of te tellen. Naar schatting gaat het hier om enkele tientallen individuen. De andere waterlichamen hadden te weinig vegetatie of stonden droog om in dit voortplantingsseizoen een functie te hebben voor poelkikker. Het bosje rondom de plas biedt voldoende schuilmogelijkheden (zoals in holletjes en onder boomstronken) voor de poelkikker om te overwinteren. Bovendien zijn in de gehele uiterwaarden muizenholletjes aanwezig die ook als overwinteringsplaats kunnen dienen. Op basis van het uitgevoerde onderzoek heeft het plangebied een functie als voortplantings- en landbiotoop.

5.1.2 Boomarter, jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en ringslang

Boomarter

Ten tijde van het veldbezoek zijn er in het bosje twee spechtenholtes aangetroffen die geschikt zijn als nestplaats van de boomarter. Hiernaast is er een takkenhoop aangetroffen die als rustplaats kan dienen. Verder zijn er weinig schuil- of rustplaatsen aangetroffen in het bosje. Tijdens het veldbezoek zijn verschillende prooiresten (veren en eieren) aangetroffen, het was echter niet meer te achterhalen door welk roofdier deze zijn gepredeerd. Verder zijn er geen andere (potentiele) sporen van boomarter aangetroffen. Op basis van de uitgevoerde veldinventarisatie kan niet worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van boomarter.

Jaarronde beschermde nesten

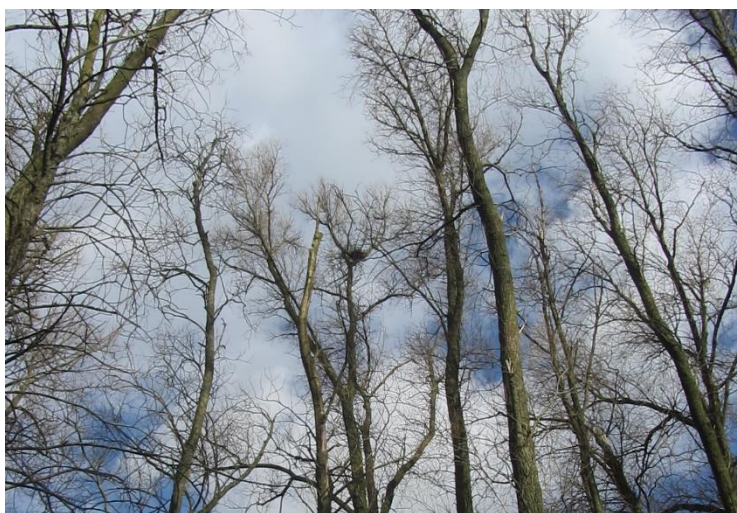
Ten tijde van het veldbezoek zijn twee nesten aangetroffen in het bosje (zie figuur 5.1), waarvan het meest oostelijk gelegen nest in gebruik was door een paartje buizerds en het andere nest betreft mogelijk een kraaien- of uit elkaar gevallen nest (zie figuur 5.2 en 5.3). Daarnaast is een nest aangetroffen in een boom centraal in het plangebied (zie figuur 5.4 en 5.5). Bij en rondom

de twee andere nesten is geen activiteit waargenomen. Roofvogels hebben vaak 2 of 3 nesten die ze rouleren in gebruik. Aannemelijk is daarom dat de andere twee nesten ook in gebruik zijn door een buizerd. Op basis van bovengenoemde wordt daarom de buizerd in het plangebied verwacht.

Figuur 5.1: Bosje met daarin aangegeven de aangetroffen nesten (rode marker) en holtes-/openingen (groene marker).

Figuur 5.2: Nest in bosje dat in gebruik is door buizerd

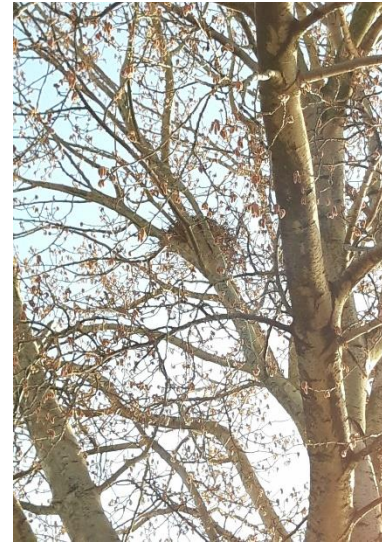

Figuur 5.3: Nest in het bosje

Figuur 5.4: Locatie van het nest middenin het plangebied

Figuur 5.5: Foto van het nest

Vleermuizen

Ten tijde van het veldbezoek zijn in het bosje twee spechtenholtes en diverse openingen aangetroffen die geschikt zijn als vleermuizenverblijfplaats (zie figuur 5.6 en 5.7). Van een groot aantal bomen is een tak afgebroken of de volledige boom is omgevallen. Hierdoor zijn geschikte vleermuisverblijfplaatsen ontstaan. Een deel kon met behulp van de endoscoop worden geïnspecteerd waaruit een deel niet geschikt bleek te zijn voor vleermuizen (geen doorlopende holte, ontbreken van sporen en individuen). Een groot deel van de potentiële verblijfplaatsen zat echter te hoog om met de endoscoop bij te komen. De aangetroffen openingen zijn weergegeven in figuur 5.1 (groene markers), waarbij de geïnspecteerde openingen die niet geschikt bleken achterwege zijn gelaten. Op basis van bovengenoemde kunnen vleermuizen niet worden uitgesloten in het plangebied.

Figuur 5.6: Aangetroffen holte

Figuur 5.7: Aangetroffen doorlopende opening

Ringslang

Tijdens de veldbezoeken zijn geen ringslangen waargenomen en geen geschikt eiafzetbiotoop (zoals riethopen, composthopen en broeihopen) in het bosje aangetroffen. Daarmee zijn niet alle benodigde biotopen voor ringslang aanwezig en is de aanwezigheid van ringslang uitgesloten.

5.2 Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn diverse andere soorten (zoals bruine rat, blauwe reiger, bastaardkikker, grauwe ganzen, kuifeend, meerkoet en wilde eend) aangetroffen. Dit betreffen algemene en/of vrijgestelde soorten, waarvoor binnen de Provincie Utrecht geen onderzoeksplicht of ontheffingsprocedure geldt. Net buiten het plangebied, bij de boerderij aan de andere kant van de dijk, is een territorium van steenuil aanwezig. De uiterwaard maakt geen onderdeel uit van essentieel foerageergebied (voldoende alternatief foerageergebied aanwezig) en verder onderzoek is daarom niet nodig.

6 Effectenbeoordeling en vervolgtraject

6.1 Effectenbeoordeling

De voorgenomen ontwikkelingen omvat de herinrichting van de Schalkwijker Buitenwaard. In het nader onderzoek is vastgesteld welke beschermde soorten voorkomen in en rondom het plangebied en of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wnb. De onderzochte soorten zijn amfibieën (heikikker en poelkikker), boommarter, ringslang, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats en vleermuizen. Op basis van het nader onderzoek is vastgesteld dat de realisatie van dit plan negatieve effecten kan hebben op poelkikker en, afhankelijk van de wijze van uitvoeren, mogelijk ook op de buizerd, boommarter en vleermuizen (tabel 6.1).

Tabel 6.1: Effecten planontwikkeling op de onderzochte soorten

Onderzochte soorten	Effect van de planontwikkeling	Ontheffing noodzakelijk?
Boommarter	Mogelijk aanwezig, kans op het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen	Niet noodzakelijk indien gewerkt wordt conform het gedragsprotocol en voorafgaand aan uitvoering een project specifiek werkprotocol wordt opgesteld.
Heikikker	Niet aanwezig, effecten kunnen worden uitgesloten	Nee.
Poelkikker	Aanwezig, doden/verwonden of verstoren individuen en aantasting bestaand leefgebied.	Ja, ontheffing Wnb dient te worden aangevraagd.
Jaarrond beschermde nesten (buiserd)	Aanwezig, mogelijk verstoring tijdens de uitvoering van de werkzaamheden	Niet noodzakelijk indien gewerkt wordt conform het gedragsprotocol en voorafgaand aan uitvoering een projectspecifiek werkprotocol wordt opgesteld.
Ringslang	Niet aanwezig, effecten kunnen worden uitgesloten	Nee.
Vleermuizen	Mogelijk aanwezig, mogelijk verstoring tijdens de uitvoering van de werkzaamheden	Niet noodzakelijk indien gewerkt wordt conform het gedragsprotocol en voorafgaand aan uitvoering een projectspecifiek werkprotocol wordt opgesteld.

De opdrachtgever maakt gebruik van de onder de Flora- en faunawet goedgekeurde gedragscode 'Zorgvuldig winnen' voor de Federatie van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën FODI. Een nadere toetsing van de effecten op boommarter, buizerd en vleermuizen is daarom niet uitgevoerd. De toepassing van de gedragscode dient te worden uitgewerkt in een project specifiek ecologisch werkprotocol.

Poelkikker

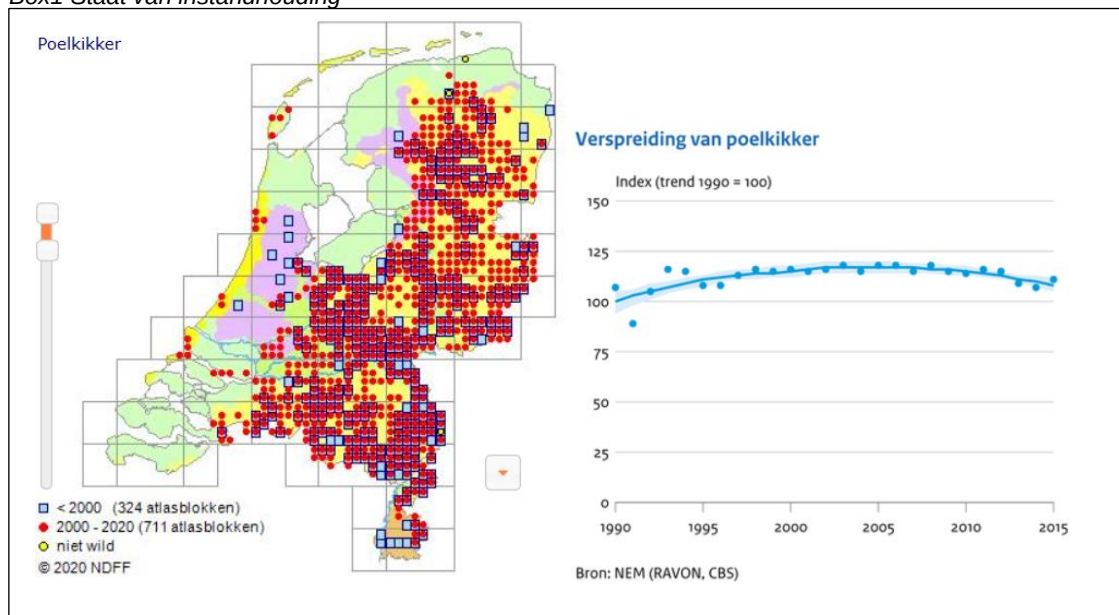
De staat van instandhouding is door het Compendium voor de leefomgeving vastgesteld op 'matig ongunstig'. De ontwikkelingen in de aantallen en in de verspreiding is lastig weer te geven omdat poelkikker moeilijk te onderscheiden is van de andere twee soorten (algemene) groene kikkers. De verspreiding in trendontwikkeling is weergegeven in box 1.

Het voornemen bestaat uit het vergraven van de uiterwaard, waarbij een benedenstrooms op de Lek aangetakte nevengeul ontstaat. De dynamiek, waterkwaliteit en soortensamenstelling van de huidige waterlichamen veranderen hierdoor deels. Desondanks kan in de uitlopers van de armen meer verlanding ontstaan en zal de stroming daar minder zijn waardoor alsnog geschikte plekken voor de poelkikker kunnen ontstaan.

Op basis van de ontwerptekening zal het huidige leefgebied van poelkikker binnen het plangebied ten gevolge van de planontwikkeling (deels) verdwijnen, maar in de eindsituatie komt er geschikt leefgebied (ondiep water -/ moeraszones) voor terug. Wanneer tijdens de uitvoering van de werkzaamheden het leefgebied van de poelkikker beschikbaar blijft, is geen ontheffing van artikel 3.5. lid 4 van de Wnb vereist. Als het leefgebied voor poelkikker ongeschikt wordt tijdens de uitvoering, dan is wel een ontheffing op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vereist.

Hiernaast is er een kans dat individuen in de realisatiefase mogelijk verstoord en verwond/gedood worden. Voor deze verwachte overtredingen dient een ontheffing van het onderdeel soorten van de Wnb te worden aangevraagd. Om deze ontheffing te kunnen krijgen dient sprake te zijn van een wettelijk belang zoals benoemd in art 3.8, lid 5, onderdeel b.

Box1 Staat van instandhouding

6.2 Vervolgtraject

Ontheffing

Omdat het plan leidt tot het verlies van leefgebied en mogelijk verwonden en doden van poelkikkers is er sprake van overtreding van de Wnb (Artikel 3.5 lid 1, 2 en mogelijk lid 4). Om de plannen uit te kunnen voeren moet eerst een ontheffing worden verkregen. Provincie Utrecht is bevoegd gezag voor het verlenen van deze ontheffing. Bij een ontheffingsaanvraag hoort een concrete omschrijving van het plan, de te verwachten effecten op de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, een concrete omschrijving van de te nemen bijzondere maatregelen en een wettelijk belang (activiteitenplan met bijbehorende mitigerende en/of compenserende maatregelen).

Ecologisch werkprotocol

Om de werkzaamheden ten aanzien van boommarter, buizerd en vleermuizen zonder ontheffing uit te kunnen voeren dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd onder een goedgekeurde gedragscode. De implementatie van de in de gedragscode vermelde maatregelen dienen te worden uitgewerkt in een plan specifiek ecologisch werkprotocol. De basis van dit ecologisch werkprotocol kan worden gehaald uit de goedgekeurde Gedragscode Zorgvuldig winnen. De geldigheid van deze gedragscode loopt af wanneer een nieuwe gedragscode onder de Wnb is goedgekeurd of per 05-07-2021.

De gedragscodes Flora- en faunawet en Wet natuurbescherming staan vermeld op: <https://mijn.rvo.nl/gedragscodes-overige-organisaties>. Alle updates omtrent de geldigheid en (voorlopige) goedkeuring staan per gedragscode vermeld.

6.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Overzicht bijlagen

Literatuur

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Bijlage 2

Kaart regionale ligging

Bijlage 3

Beeldmateriaal

Literatuur

Achterberg, C., 2007, Handleiding boommarters inventariseren. Versie augustus 2007, handleiding van de Zoogdierenvereniging en in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Directie Natuur, Gegevensautoriteit Natuur i.o.

BIJ12, 2017a, Kennisdocument Heikikker *Rana arvalis*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht

BIJ12, 2017b, Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht

BIJ12, 2017c, Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht

Federatie van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën (FODI), 2016. Zorgvuldig winnen – Gedragscode Flora – en faunawet voor natuurbewust ontgronden. Versie 2, maart 2016.

Lievense Milieu B.V., 2019, Quicksan ecologie - Mogelijke effecten op de (beschermde) natuurwaarden door de herinrichting van de Schalkwijker Buitenwaard, K3Delta. Documentnummer WAB007585 – versie 2 – eindversie 3 december 2019. Lievense Milieu B.V. Nieuwegein

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierveniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierveniging.nl

Internetbronnen:

www.pdok.nl/viewer

www.BIJ12.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdierveniging.nl

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hieraan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen ~~de~~ regels ten aanzien van houtopstanden blijft de ~~blijft de~~ instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wnb' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wnb' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparren en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig

voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 3

Beeldmateriaal

Foto 1: Sloop ten westen (maart)

Foto 2: Centraal gelegen sloop (maart)

Foto 3: Grote plas (maart)

Foto 4: Laagte ten oosten van de grote plas (maart)

Foto 5: Centraal gelegen sloop (begin juni)

Foto 6: Centraal gelegen sloop (begin juni)

Foto 7: Grote plas (eind juni)

Foto 8: Laagte ten oosten van grote plas
(eind juni)

Foto 9: Centraal gelegen sloot (juni)

Foto 10: Centraal gelegen sloot (juni)